

Byla C-194/06

Staatssecretaris van Financiën prieš Orange European Smallcap Fund NV

*(Hoge Raad der Nederlanden prašymas
priimti prejudicinį sprendimą)*

„EB 56 — 58 straipsniai — Laisvas kapitalo judėjimas — Dividendų apmokestinimas — Kompensacija, suteikta kolektyvinio investavimo subjektui dėl kitos valstybės narės išskaičiuotų prie šaltinio mokesčių nuo šio subjekto gautų dividendų — Šios kompensacijos ribojimas suma, kurią akcininkas, minėto subjekto įsisteigimo valstybės narės rezidentas, investavęs netarpininkaujant tokiam subjektui, galėtų atskaityti iš pajamų mokesčio pagal dvigubo apmokestinimo išvengimo sutartį — Šios kompensacijos ribojimas atsižvelgiant į akcininkų ne rezidentų dalyvavimą šio subjekto kapitale“

Generalinio advokato Y. Bot išvada, pateikta 2007 m. liepos 3 d. I - 3754
2008 m. gegužės 20 d. Teisingumo Teismo (didžioji kolegija) sprendimas I - 3786

Sprendimo santrauka

1. *Laisvas kapitalo judėjimas — Apribojimai — Mokesčių teisės aktai — Pelno mokestis — Kolektyvinio investavimo subjektams išmokamų dividendų apmokestinimas (EB 56 ir EB 58 straipsniai)*
2. *Laisvas kapitalo judėjimas — Apribojimai — Mokesčių teisės aktai — Pelno mokestis — Kolektyvinio investavimo subjektams išmokamų dividendų apmokestinimas (EB 56 ir EB 58 straipsniai)*
3. *Laisvas kapitalo judėjimas — Apribojimai — Sąvoka — Identiškas aiškinimas santykiuose su trečiosiomis šalimis ir Bendrijos viduje — Ribos (EB 56 straipsnio 1 dalis)*
4. *Laisvas kapitalo judėjimas — Kapitalo judėjimo į trečiąsias šalis ar iš jų apribojimai — 1993 m. gruodžio 31 d. buvę kapitalo judėjimo, susijusio su tiesioginėmis investicijomis, apribojimai — „Tiesioginių investicijų“ sąvoka (EB 57 straipsnio 1 dalis)*

1. EB 56 ir EB 58 straipsniais nedraudžiami valstybės narės teisės aktai, kuriuose numatant jos teritorijoje įsteigtiems kolektyvinio investavimo subjektams kompensaciją, skirtą atsižvelgti į kitos valstybės narės prie šaltinio išskaičiuotus mokesčius nuo šiems subjektams sumokėtų dividendų, ši kompensacija ribojama suma, kurią šios pirmos valstybės narės teritorijoje reziduojantis fizinis asmuo dėl panašių mokesčių galėtų atskaityti pagal dvigubo apmokestinimo

išvengimo sutartį, sudarytą su ta kita valstybe nare.

Žinoma, dėl to, kad tokiuose teisės aktuose iš tam tikrų valstybių narių kilusių dividendų atžvilgiu nenumatyta kompensacija, susijusi su užsienyje gautų dividendų apmokestinimu prie šaltinio, investuoti šiose valstybėse narėse tampa

mažiau patrauklu nei valstybėse narėse, kuriose išskaičiuoti nuo dividendų mokesčiai suteikia teisę į šią kompensaciją. Taigi tokie teisės aktai gali atgrasyti kolektyvinio investavimo subjektą investuoti valstybėse narėse, kuriose nuo dividendų išskaitomi mokesčiai nesuteikia teisės į kompensaciją, todėl iš esmės jie yra EB 56 straipsniu draudžiamas laisvo kapitalo judėjimo apribojimas.

valstybių narių, su kuriomis tokia sutartis nėra sudaryta, t. y. dividendus, kurių atžvilgiu ši teisė nėra numatyta. Iš tikrųjų tik kalbant apie investicijas valstybėse narėse, su kuriomis tokia dvišalė sutartis mokesčių srityje yra sudaryta, nesant numatytos kompensacijos, pasirinkimas investuoti tarpininkaujant kolektyvinio investavimo subjektui galėtų būti mažiau naudingas akcininkui, kuris yra fizinis asmuo, nei tiesioginė investicija. Tačiau kalbant apie valstybes nares, su kuriomis tokio subjekto įsisteigimo valstybė narė tokios sutarties nėra sudariusi, fizinio asmens pasirinkimas investuoti tarpininkaujant tokiam subjektui nesukelia pavojaus prarasti lengvatą, kuria jis būtų pasinaudojęs, jei būtų pasirinkęs tiesioginį investavimą šiose valstybėse narėse. Todėl ši situacija objektyviai nėra panaši į tą, kai šio subjekto įsisteigimo valstybė narė yra sudariusi tokią sutartį mokesčių srityje.

Tačiau tokiais teisės aktais siekiama kuo labiau mokestinį akcininko, kuris tiesiogiai investavo, gaunamų dividendų vertinimą prilyginti taikomam dividendams, kuriuos akcininkas gavo investavęs tarpininkaujant kolektyvinio investavimo subjektui, norint išvengti to, kad tokio subjekto užsienyje padarytos investicijos nebūtų laikomos mažiau patraukliomis nei tiesioginės investicijos. Kalbant apie tokius teisės aktus, kolektyvinio investavimo subjekto padėtis, kai jis gauna dividendus iš valstybių narių, su kuriomis valstybė narė, kurioje jis yra įsisteigęs, yra sudariusi sutartį, numatančią akcininkų, kurie yra fiziniai asmenys, teisę atskaityti šiose valstybėse narėse nuo dividendų išskaičiuojamą mokestį iš pajamų mokesčio, kurį jie privalo mokėti įsisteigimo valstybėje, skiriasi nuo tos, kai šis subjektas gauna dividendus iš

Iš to matyti, kad kalbant apie teisės aktus, kuriais tam, kad tiesioginių investicijų mokestinis vertinimas būtų kuo labiau prilygintas taikomam investicijoms tarpininkaujant kolektyvinio investavimo subjektui, valstybė narė nusprendė pastarųjų atžvilgiu taikyti kompensaciją už prie šaltinio išskaičiuotus mokesčius nuo dividendų, kilusių iš valstybių

narių, kurių atžvilgiu ji išipareigojo pagal dvišales sutartis leisti fiziniams asmenims atskaityti šiuos mokesčius iš pajamų mokesčio, privalomo mokėti pagal savo nacionalinę teisę, EB 56 ir EB 58 straipsniai nedraudžia, kad ši valstybė narė netaikytų kompensacijos dividendams, kilusiems iš kitų valstybių narių, su kuriomis ji nesudariusi dvišalių tokias nuostatas numatančių sutarčių, tuo atveju, jeigu tai nėra objektyviai panašios situacijos.

(žr. 56, 60–65 punktus, rezoliucinės dalies 1 punktą)

2. EB 56 ir EB 58 straipsniais draudžiami valstybės narės teisės aktai, kuriais numatant jos teritorijoje įsteigtiems kolektyvinio investavimo subjektams kompensaciją, skirtą atsižvelgti į kitos valstybės narės prie šaltinio išskaičiuotus mokesčius nuo šiems subjektams sumokėtų dividendų, ši kompensacija sumažinama, jeigu ir tiek, kiek šių subjektų akcininkai yra kitose valstybėse narėse

ar trečiojoje šalyje reziduojantys arba įsisteigę fiziniai ar juridiniai asmenys, kai toks sumažinimas vienodai nepalankus visiems minėtų subjektų akcininkams, nes dėl jo sumažėja bendra paskirstytino pelno suma.

Iš tiesų toks kompensacijos sumažinimas proporcingai kapitalo daliai, kuri priklauso kitoje valstybėje narėje reziduojantiems ar įsisteigusiems akcininkams, sukelia EB 56 straipsniu iš esmės draudžiamą laisvo kapitalo judėjimo apribojimą, jei jis gali sudaryti kliūčių kolektyvinio investavimo subjektui pritraukti kapitalą kitose nei jo įsisteigimo valstybėse narėse ir taip pat atgrasyti šių kitų valstybių narių investuotojus įsigyti jo kapitalo dalių.

Tai, jog valstybė narė įgyvendina savo kompetenciją mokesčių srityje, kiek tai susiję su dividendais, kuriuos išmokėjo šios valstybės narės teritorijoje įsisteigęs kolektyvinio investavimo subjektas tiek akcininkams, reziduojantiems ar įsisteigusiems šioje valstybėje narėje, tiek akcininkams, reziduojantiems ar įsisteigusiems kitose valstybėse narėse, tuo atveju, kai numatyta tokia kompensacija, pateisina būtinybę ją taikyti ir

kolektyvinio investavimo subjektams, kurių kai kurie akcininkai nereziduoja ar nėra įsisteigę šioje valstybėje narėje.

Sprendimas dėl situacijų, kai kolektyvinio investavimo subjekto akcininkai reziduoja ar įsisteigę kitoje valstybėje narėje, galioja ir situacijoms, kai kolektyvinio investavimo subjekto akcininkai reziduoja arba yra įsisteigę trečiosiose šalyse.

Nors tokiais teisės aktais siekiama atskirti akcininkus pagal tai, ar jie rezidentai, ar ne rezidentai, tam, kad kompensacija, kurią jie gauna šiems kolektyvinio investavimo subjektams paskirstant pelną, būtų susijusi su mokesčio, kuriuo minėti akcininkai atitinkamai apmokestinami šių subjektų įsisteigimo valstybėje narėje, tarifais, reikia pažymėti, kad mažinant kompensaciją proporcingai tokių subjektų kapitalo daliai, kuri priklauso kitose valstybėse narėse reziduojantiems arba įsisteigusiems akcininkams, negalima pasiekti tokio tikslo. Iš tikrųjų toks sumažinimas vienodai nepalankus visiems kolektyvinio investavimo subjekto akcininkams, nes juo siekiama sumažinti bendrą paskirstytino pelno sumą.

Kadangi, pirma, valstybė narė apmokestina jos teritorijoje įsteigto kolektyvinio investavimo subjekto dividendus, išmokėtus trečiosiose šalyse reziduojantiems arba įsteigtiems akcininkams, ir, antra, tokiam subjektui suteikta kompensacija sumažinama proporcingai jo kapitalo daliai, priklausančiai tokiems akcininkams, o mokestinis šių akcininkų vertinimas trečiosiose šalyse šiuo atžvilgiu nėra svarbus, būtinybė užtikrinti mokesčių kontrolės veiksmingumą negali pateisinti tokio kapitalo judėjimo į trečiąsias šalis ir iš jų apribojimo.

Su kitose valstybėse narėse įsteigtų įmonių mokamais dividendais susijusių mokesčių įplaukų sumažėjimas negali būti laikomas svarbesniu bendrąjį interesą tenkinančiu pagrindu, kuriuo galima remtis pateisinant pagrindinei laisvei prieštaraujančią priemonę.

Darant prielaidą, kad, siekiant pateisinti kapitalo judėjimo į trečiąsias šalis ar iš jų apribojimą, galima remtis mokesčių įplaukų sumažėjimo prevencija, į tokį pateisinimą negalima atsižvelgti, nes šis sumažėjimas sukelia vienodas pasekmes visiems kolektyvinio investavimo subjekto akcininkams, nesvarbu,

ar jie yra valstybių narių, ar trečiųjų šalių rezidentai, ar jose įsisteigę asmenys.

pasaulinio lygio finansų centrus valstybėse narėse, kai laisvo kapitalo judėjimo principas EB 56 straipsnio 1 dalimi buvo išplėstas kapitalo judėjimui tarp trečiųjų šalių ir valstybių narių, valstybės narės nusprendė tame pačiame straipsnyje ir tokia pačia formuluote šį principą įtvirtinti kapitalo judėjimui Bendrijos viduje ir kapitalo judėjimui, susijusiam su santykiais su trečiosiomis šalimis.

Tokiam teisės aktui neturi įtakos tai, kad kolektyvinio investavimo subjekto užsienio akcininkai reziduoja ar įsisteigę valstybėje, su kuria valstybė narė, kur šis subjektas įsisteigęs, sudarė sutartį, pagal kurią abipusiškai atskaitomi prie šaltinio išskaičiuoti mokesčiai nuo dividendų.

(žr. 72, 74, 79, 82, 84, 92–97, 108, 113, 114 punktus, rezoliucinės dalies 2 punktą)

3. Kapitalo judėjimo apribojimo sąvoką reikia aiškinti vienodai santykiuose tarp valstybių narių bei trečiųjų šalių ir santykiuose tarp valstybių narių. Iš tiesų, net jeigu kapitalo judėjimo liberalizavimas su trečiosiomis šalimis iš tikrųjų gali turėti kitų tikslų nei įgyvendinti vidaus rinką, pavyzdžiui, užtikrinti bendros Bendrijos valiutos patikimumą pasaulio finansų rinkose ir išlaikyti

Vis dėlto kapitalo judėjimas į trečiąsias šalis ar iš jų vyksta teisiniame kontekste, kuris skiriasi nuo kapitalo judėjimo Bendrijos viduje teisinio konteksto, nes dėl tarp Europos Sąjungos valstybių narių egzistuojančio teisinio integravimosi lygio, ypač dėl egzistuojančių Bendrijos teisės aktų, kuriais siekiama, kad nacionalinės mokesčių institucijos bendradarbiautų, ekonominei veiklai su Bendrijos masto užsienio elementais valstybės narės taikomas apmokestinimas ne visada yra panašus į tą, kuris taikomas ekonominei veiklai, susijusiai su santykiais tarp valstybių narių ir trečiųjų šalių. Taip pat negalima atmesti to, kad valstybė narė gali įrodyti, jog kapitalo judėjimo į trečiąsias šalis ar iš jų apribojimas pateisinamas pagrindu, nurodytu tokiomis aplinkybėmis, kuriomis šis pagrindas negalėtų pagrįstai

pateisinti kapitalo judėjimo tarp valstybių narių apribojimo.

su bet kokiomis investicijomis, kurias atlieka fiziniai ar juridiniai asmenys ir kurios padeda užmegzti ar palaikyti ilgalaikius ir tiesioginius santykius tarp lėšas suteikiančių asmenų ir įmonės, į kurią investuojamos lėšos, turint tikslą vykdyti ekonominę veiklą.

(žr. 87–90 punktus)

4. Į EB 57 straipsnio 1 dalies taikymo sritį kaip kapitalo judėjimo apribojimas, apimantis tiesiogines investicijas, patenka apribojimas, jeigu jis susijęs

(žr. 102 punktą, rezoliucinės dalies 3 punktą)